

Færdsdalen

FRA MERÅKER TIL VERDAL

AV ARNE N. JØRSTAD

Det ser ikke ut som om Færdsdalen og strøkene deromkring så ofte blir besøkt av folk utenfra, i ethvert fall ikke om sommeren, og det er synd, for det er virkelig et distrikt som en har glede av å komme til, og som er lett tilgjengelig. Adkomsten er lettest fra Meråkerbanen; hvis man reiser over Verdal, blir veien litt lenger. Begge ruter kan imidlertid anbefales. Det er næsten morsomst å begynne turen fra Verdal, hvorfra der går rutebil opover Insdalen helt til Sandviken fjellstue, like ved riksgrensen; men dette vil som regel medføre at man en eftermiddag eller aften slutter turen ved Meraker eller Kopperåen, hvor det ikke er så lett å finne losji til toget går nedover neste dag. Det er — eller var i ethvert fall — derfor å foretrekke å begynne turen i det sydlige dalføre og gå nordover, selv om man i så fall vil få solen i ryggen, hvis der da er nogen sol. I selve Færdsdalen og i Insdalen, øverst i Verdal, er der ingen vanskeligheter med losji.

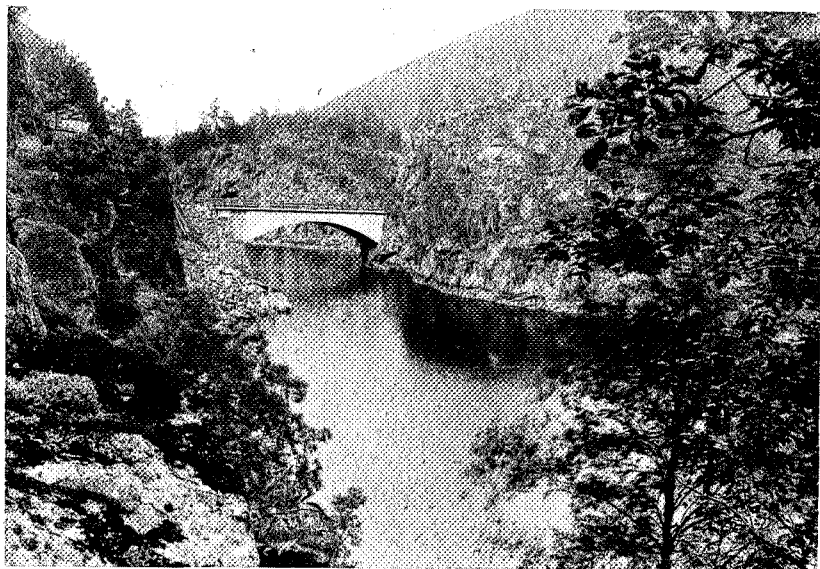
Fra Meråker stasjon er det en dagsmarsj opover til Færdsdalen. Veien er til å begynne med ganske god, og bærer gjennom tett granskog; den taper sig senere i et utall av stier og råker som så helt forsvinner i myrene. Når man kommer så langt op-

over som til den vakre *Funnsjøen*, er imidlertid det verste over, for herfra op til *Færen* (404 m. o. h.) er der en ganske respektabel vei. Det beste en ellers kan si om opstigningen fra Meråkerbanen til *Fundsjøen*, er at i klarvær får man en meget vakker utsikt til det svære *Fondfjell* på sydsiden av *Meråkerdalføret*.

Det er langt å foretrekke å gå op fra *Kopperåen*, som ligger ikke så litet høiere enn *Meråker*. Fra *Kopperåen* er der en forholdsvis lett vei opover til *Fjergen*, to lange, sammenhengende innsjøer, hvis utseende til en viss grad er bortskjemt som følge av regulering; en ser glisne, døde trær stikke op av vannet enkelte steder ved breddene. Langs *Fjergen* og det like nordenfor liggende vann *Langen*, som begge er på ca. 500 meters høide, går der en sti, som ikke er særlig vanskelig, og i ethvert tilfelle er det meget lett å ta sig frem her, medmindre været skulde være usiktbart. Det er litet skog langs med disse vann, og åsene er som regel helt bare, men meget pene. Herfra er det ikke langt nord til den egentlige *Færdsdalen*, som ligger omkring vannet *Færen*. Her blir der mere skog igjen, med dyrket jord innimellem, hvor de forskjellige bruk er. For tiden skal der være omtrent tyve opsittere omkring *Færen*, og der er nokså langt mellom de fleste av dem. Der er sikkert rum til mange flere, og disse kommer forhåpentlig når den lenge ettertraktede vei til bygden en gang blir til virkelighet. Det er sannelig ikke dårlig at folkene deroppe, til tross for manglende veiforbindelse, alt for lenge siden har kunnet transportere så svære saker som slåmaskiner opover.

Med sine skogklædte sider, grønne lier og rolige åser ligger *Færen* meget vakkert til; når en kommer sydfra, går veien imidlertid som regel så lavt at en ikke får se stort av vannet før en kommer like innpå det; de kraftige høider nordenfor vannet er dog lenge synlige, av disse er særlig *Hermansnasen* (1035 meter) meget imponerende. Øst for *Færen* ligger *Kjølhaugene*, en dominerende koloss av kraftige, blå fjell, hvorav det høieste er på 1247 meter. Mellom *Kjølhaugene* og *Færen* er landskapet forholdsvis jevnt og flatt, med ikke så litet dyrket jord, hvor *Sulåen* faller ut i *Færen*. Her ligger brukene *Nøstmo* og *Sulåmo*, hvor turister alltid mottas med forekommenhet.

Under de hyppige stridigheter mellem Norge og Sverige før i tiden hendte det ikke sjelden at svenske tropper falt inn i Norge over Verdal eller Verdalsfjellene. Da Armfelt under den store nordiske krig rykket inn i Norge, benyttet han sig også av denne rute, idet han i 1718 passerte riksgrensen ved Mærraskaret, nord for Kjølhaugene, og gikk over til Færen, hvor han blev liggende i nogen tid. Herfra bygget han på en vei som blev ført ned til Steine i Verdal. Denne vei kan der til dels ennu sees spor

St. Olavs bro, Verdalen

av — jeg har i hvert fall trodd å finne merker derav på stigningen nordover til Tuva — og der skal fremdeles være rester av leirskansene på nordsiden av Færen.

Fra Sulåmo, som nærmest må sies å være centret for bebyggelsen ved Færen, er der en passe dagsmarsj nordover til Insdalen. Der er to ruter å velge imellem. Den til Sul i Verdal er den korteste, og vel også den best opgatte, men det tør være mere interessant å gå litt lengere øst, så en kommer ned til *Kongs-*

stua og derfra videre ned på hovedveien som fører østover til Sandviken.

En kommer ikke så svært høit op på denne turen, 600 meter er vel omtrent det meste. Vi har råd til å trekke på smilebåndet til Johan Hübners «Fuldstændige Geographie» av 1749, når den forteller at «Jemtfield er at agte som et af de høyeste i Norge, hvorover Veyen gaar til Jemteland».

Alle kjenner navnet *Sul* eller *Sulstuen*; det var her Olav den Hellige kom da han fór østfra over Kjølen og kom ned fra fjellet; her reiste han op kornåkrene som folket hans hadde trampet ned. På Sul er der nu skysstasjon. Et stykke innenfor Sul tar den gamle Jemtlandsvei (Karl Johans vei) av inn til Sverige; ved denne vei, omtrent midt mellom Sul og riksgrensen, lå *Kongsstuen*, som senere er blitt flyttet til Insvannet. *Kongsstuen* var i lange tider fjellstue, men blev nedlagt efterat den nye vei til Sverige blev bygget langs Insvannet. Der står nu igjen nogen bygninger ved *Kongsstuen*, men gården er ikke lenger bebodd, og den brukes visst nu bare til fjellslått. Den gamle Jemtlandsveien er ennu ganske bra, men en nedlagt vei får snart et ødselig utseende. Fra *Kongsstuen* går der en liten sti ned til den nye hovedveien; en kommer forholdsvis lettvint over elven på et sted hvor der er en dam. Det er nu bare et kort stykke til Insvannets vestlige ende. Her, i et høit trangt pass hvor elven faller ut av vannet, er den kjente *St. Olavs bro*. Det er vel få som kan passere denne bro uten å bli betatt av synet av de loddrette elvevegger, jettegrytene og de andre merker av naturens kraftige hånd.

Statens fjellstue på *Sandviken* ved Insvannets østlige ende er et utmerket kvarter, som fjellstuene ellers i det hele tatt. Det er rent trist å skulle forlate et slikt sted. Fylkesbilene i Nord-Trøndelag har regelmessige ruter op hit, så de fem mil ned til Verdal kan avgjøres hurtig; men det lønner sig forøvrig å gå den øverste del av veien, ja helt til Garnes for den saks skyld, for ellers mister en meget av det som er verd å se langsmed Inna. I ethvert fall bør man gi sig tid til å se Sulbrofossen.